

ΘΕΜΑ: Με αφορμή τον εορτασμό των διακοσίων χρόνων από την απελευθέρωση της χώρας μας από τον τουρκικό ζυγό , εκφωνείτε μια εισήγηση απευθυνόμενοι στην Ευρωβουλή με θέμα: «Η σημασία της ιστορικής μνήμης και πώς ο εκπαιδευτικός φορέας συμβάλλει καθοριστικά στην διαφύλαξή της»

Η ιστοριογνωσία είναι το κατεξοχήν εργαλείο μας, για να ερμηνεύσουμε το παρόν και ο καλύτερος δρόμος, για να αναλάβουμε τον ιστορικό μας ρόλο. Η γνώση της ιστορίας είναι πολύτιμος οδηγός, για να επενδύσουμε στο μέλλον. Η τεχνολογική και επιστημονική πρόοδος, η έξαρση ορισμένων φαινομένων κοινωνικής παθογένειας, όπως ο ρατσισμός, δε μπορούν να ερμηνευθούν σωστά, εάν δεν φιλτραριστούν μέσα από το εργαστάσιο του παρελθόντος. Μόνο η γνώση του παρελθόντος οδηγεί στην ορθή χρήση της επιστήμης, που την εξανθρωπίζει και αποκωδικοποιούνται τα βαθύτερα αίτια των νοσηρών κοινωνικών φαινομένων, με απότοκο την δυνατότερη επίλυσή τους.

Αρχικά, η κατάκτηση της ιστορικής γνώσης διευρύνει τους γνωστικούς ορίζοντες, αναπτύσσει την κριτική ικανότητα των ανθρώπων, με αποτέλεσμα τον απεγκλωβισμό από τις προκαταλήψεις, την παραπληροφόρηση και την προπαγάνδα, που ασκούν κυρίως άλλα έθνη. Τα διδάγματα του παρελθόντος οδηγούν στην αποφυγή επανάληψης ιστορικών λαθών, που οδήγησαν σε πολιτικά αδιέξοδα, πολεμικές συγκρούσεις και κοινωνική οπισθοδρόμηση. Αποτρέπεται, λοιπόν, η υιοθέτηση φανατικών συμπεριφορών και παρωχημένων αντιλήψεων και ανέρχεται το πνευματικό επίπεδο μιας χώρας.

Η ιστορική γνώση διαφυλάττει ηθικές αξίες και ιδανικά, ως αντιστάθμισμα στην ηθική εξαχρείωση και αναληψία των καιρών μας. Μέσα από τα διδάγματα της ιστορίας αναδεικνύονται οι αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της φιλοπατρίας και της δικαιοσύνης και συνειδητοποιούμε το χρέος, που έχουμε να τις διαφυλάξουμε και να τις μεταλαμπαδεύσουμε στις επόμενες γενεές. Σε ψυχολογικό επίπεδο αντλούμε πρότυπα και επενδύουμε σ' αυτά, για να αποκτήσουμε εθνική αυτογνωσία και να ισχυροποιήσουμε το πνεύμα της δημιουργικότητας.

Προς επίρρωση των παραπάνω, ενισχύεται το αίσθημα της κοινωνικοποίησης, της συνεργασίας και της ομοψυχίας των ανθρώπων, αναβαθμίζονται οι κοινωνικοί θεσμοί και περιστέλλονται νοσηρά φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας. Συνειδητοποιούμε τον κοινωνικό και πολιτικό μας ρόλο και αναλαμβάνουμε τις κοινωνικές μας ευθύνες, προάγοντας τη δημοκρατία. Σε εθνικό επίπεδο τόνωνεται το εθνικό μας φρόνημα και αποκτούμε εθνική ταυτότητα. Αυτόματα οδηγούμαστε στην εθνική αυτογνωσία, απαλλαγμένοι από ακρότητες, φανατισμό και εθνικιστικές συμπεριφορές, που αποτρέπουν την πρόοδο και επιτρέπουν μια κοντόφθαλλη προσέγγιση της χώρας μας με άλλους πολιτισμούς.

Επιτέλλον, η ιστορία αποτελεί παρακαταθήκη του παρελθόντος και αποκομίζουμε χρήσιμες πληροφορίες, που συντελούν στην εξέλιξη των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών. Έτσι, εξελίσσουμε τη γλώσσα μας και επενδύουμε στα έθιμά μας, ως αντιστάθμισμα στον εμπορευματοποιημένο χαρακτήρα της παγκοσμιοποίησης. Με τον τρόπο αυτόν αλληλοεπιδρούμε με άλλους λαούς, αποτρέπουμε τις πολεμικές συρράξεις και προάγουμε ένα αίσθημα υγιούς διεθνισμού. Το κάθε έθνος συμβάλλει με το δικό του τρόπο και τη δική του ιστορία στην επικράτηση ενός οικουμενικού πολιτισμού, ο οποίος απαρτίζεται από πολυάριθμες ψηφίδες.

Για να αναδείξουμε όλες τις εκφάνσεις του ζητήματος, το σχολείο επωμίζεται έναν τεράστιο ρόλο όσον αφορά στην προαγωγή της παράδοσης. Οφείλει να μυήσει τους μαθητές στις πολυσχιδείς πτυχές του πολιτισμού του παρελθόντος, ώστε οι νέοι να κατανοήσουν σε βάθος τις παλαιότερες ηθικές αξίες, που πλέον συγκροτούν την εθνική τους συνείδηση. Ενδεδειγμένος τρόπος διδασκαλίας φαντάζει η προώθηση της ανθρωπιστικής παιδείας και η βιωματική επαφή με την παράδοση. Η ανθρωπιστική παιδεία από τη μια θα επιτευχθεί με την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και την άρση του εξετασιοκεντρισμού, ενώ η βιωματική μάθηση θα επιτευχθεί μέσω των εκπαιδευτικών εκδρομών σε τόπους, που έχουν να επιδείξουν έντονο πολιτιστικό ενδιαφέρον. Η εκπαίδευση οφείλει να επαναπροσεγγίσει με διαφορετικό ρόλο τις εορταστικές εκδηλώσεις, να προωθήσει τη διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας, εμπλουτίζοντάς το με δημιουργικότητα και εναρμονίζοντάς το με τις σύγχρονες ιστορικές εξελίξεις. Η συμβολή των νέων τεχνολογιών θα άρει τον παρωχημένο τρόπο διδασκαλίας του εν λόγω μαθήματος και με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές θα το αγαπήσουν.

Συλλήβδην, μέσα από την ιστορία αντλούμε γνώσεις και σοφία. Καθώς ερχόμαστε σε επαφή με την παράδοση ανακαλούμε στη μνήμη μας ότι αποτελούμε και εμείς μέρος της ιστορίας. Μιας ιστορίας, που προσδιορίζει το παρελθόν, διαμορφώνει αυτό που είμαστε σήμερα και αυτό που επιθυμούμε για το μέλλον. Η άγνοια της ιστορίας ισοδυναμεί με άγνοια της πραγματικής μας ταυτότητας και των μελλοντικών γενεών. Ο μεγάλος Γιώργος Σεφέρης μάς λέει ότι «σβήνοντας ένα κομμάτι από το παρελθόν είναι σαν να σβήνουμε και ένα κομμάτι από το μέλλον».

Ματίνα Κωστοπούλου, 22/01/2022